

Profilaktiskās mastektomijas un abpusējas salpingooforektomijas īpatsvars pacientēm ar primāru krūts vēzi un *BRCA1* gēna mutāciju Latvijā

*Pēteris Loža*¹, *Arvīds Irmejs*^{2,3}, *Rolands Mačuks*⁴,
*Maija Kokare*⁵

¹ *Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca, Ķirurģijas klīnika, Latvija*

² *Rīgas Stradiņa universitāte, Onkoloģijas institūts, Latvija*

³ *Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca, Onkoloģijas nodaļa, Latvija*

⁴ *SIA "Onkoklīnika", Latvija*

⁵ *Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca, Ginekoloģijas nodaļa, Latvija*

Ievads. Pēc 10 metaanalīzes pētījumu datiem pacientēm ar *BRCA1* gēna mutāciju vidējais kumulatīvais risks līdz 70 gadu vecumam saslimt ar olnīcu vēzi ir 40% un krūts vēzi – 57%. Profilaktiskas operācijas (bilaterālas mastektomijas un bilaterālas salpingooforektomijas) paver iespēju šo risku minimizēt.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Izpētīt Latvijā veikto profilaktisko otras puses mastektomiju un bilaterālu salpingooforektomiju īpatsvaru pacientēm ar primāru krūts vēzi un *BRCA1* gēna mutāciju. Pētījumā tika iekļautas 32 sievietes ar primāru krūts vēzi un mutāciju *BRCA1* gēnā, kas ārstētas Latvijā no 2011. līdz 2017. gadam. Ar datorprogrammu *Wizard for OSX* tika aprēķinātas proporcijas un korelācija.

Rezultāti. Vidējais vecums pacientēm bija 43,6 (± 3,5, TI: 95%) gadi. Profilaktiskās otras puses mastektomijas tika veiktas 56,2% (± 16,3%, TI: 95%) gadījumu. Visos gadījumos otras puses profilaktiskas mastektomijas tika veiktas vienā etapā ar primārā audzēja operāciju. Profilaktiskas bilaterālas oforektomijas tika veiktas 16 gadījumos (50% ± 16,5%, TI: 95%). 12 (75%) no profilaktiskām bilaterālām oforektomijām tika veiktas viena gada laikā no primārā krūts vēža ārstēšanas uzsākšanas. Netika parādīta statistiski ticama korelācija starp pacientēm, kam tika izdarīta profilaktiska mastektomija, un pacientēm, kurām tika izdarīta profilaktiska bilaterāla salpingooforektomija (izredžu attiecība 0,6; $p = 0,477$).

Secinājumi. Aptuveni pusei sieviešu ar *BRCA1* gēna mutāciju un primāru krūts vēzi Latvijā tiek veikta profilaktiska kontrolaterāla mastektomija, un aptuveni tikpat lielai daļai tiek veikta profilaktiska bilaterāla salpingooforektomija. Tomēr pacienšu lielākajai daļai nav lietotas abas šīs profilaktiskās ārstēšanas metodes.